DINNING JAMIYAT HAYOTDAGI ORNI VA AHAMIYATI

Muallif : Boyaliyeva Oychuruk Sherali qizi
Toshkent Kimyo Xalqaro Unversiteti Namangan Filiali talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada dinning jamiyat hayotidagi o‘rni, uning inson ma’naviyati va axloqiy kamolotiga ta’siri, shuningdek, jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashdagi ahamiyati yoritib berilgan. Din azaldan insoniyat hayotining ajralmas qismi bo‘lib kelgan bo‘lib, u insonlarning dunyoqarashini shakllantirish, ma’naviy qadriyatlarni mustahkamlash hamda jamiyatda tinchlik va hamjihatlikni qaror toptirishga xizmat qiladi. Mazkur maqolada dinning ijtimoiy, tarbiyaviy va madaniy funksiyalari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: din, jamiyat, ma’naviyat, axloq, qadriyat, e’tiqod, ijtimoiy barqarorlik, tarbiya.

Kirish

Din insoniyat tarixining barcha bosqichlarida muhim ijtimoiy omillardan biri sifatida namoyon bo‘lib kelgan. U jamiyatning ma’naviy hayotini shakllantiruvchi asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Insoniyat taraqqiyotining turli davrlarida din kishilarning turmush tarziga, dunyoqarashiga hamda ijtimoiy munosabatlariga sezilarli ta’sir ko‘rsatgan.

Bugungi globallashuv jarayonida ham din o‘zining ahamiyatini yo‘qotgani yo‘q. Aksincha, u insonlarning ma’naviy ehtiyojlarini qondirish, jamiyatda axloqiy me’yorlarni mustahkamlash va yosh avlodni barkamol inson etib tarbiyalashda muhim vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Shu sababli dinning jamiyat hayotidagi o‘rni va uning ijtimoiy funksiyalarini o‘rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi

Dinning jamiyat hayotidagi asosiy funksiyalari

1. Ma’naviy-axloqiy funksiyasi

Din jamiyatda yuksak ma’naviy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. U insonlarni halollik, adolat, sabr-toqat, mehr-oqibat kabi fazilatlarni

egallashga undaydi. Diniy ta’limotlar orqali insonlar yaxshilik qilish, yomonlikdan tiyilish, boshqalarga hurmat bilan munosabatda bo‘lish zarurligini anglab yetadi.

2. Tarbiyaviy funksiyasi

Din yosh avlod tarbiyasida muhim vosita hisoblanadi. U bolalarni ezgulik ruhida tarbiyalash, ularning ma’naviy dunyosini boyitish hamda jamiyatga foydali shaxs bo‘lib yetishishiga yordam beradi. Diniy qadriyatlar asosida tarbiyalangan insonlar jamiyatda ijobiy xulq-atvori bilan ajralib turadi.

3. Ijtimoiy funksiyasi

Din jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashda ham muhim rol o‘ynaydi. U insonlar o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlarni tartibga soladi va jamiyatda hamjihatlik muhitini yaratishga xizmat qiladi. Diniy me’yorlar orqali turli salbiy illatlarning oldi olinadi.

4. Madaniy funksiyasi

Din milliy madaniyatning rivojlanishiga ham katta ta’sir ko‘rsatadi. U urf-odatlar, an’analar va qadriyatlarning shakllanishida muhim omil hisoblanadi. Ko‘plab san’at asarlari, me’moriy obidalar va adabiy manbalar diniy qarashlar asosida yaratilgan.

5. Ruhiy-psixologik funksiyasi

Din insonning ruhiy dunyosiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Hayotdagi turli qiyinchilik va muammolarni yengishda e’tiqod inson uchun ruhiy tayanch bo‘lib xizmat qiladi. Inson o‘z e’tiqodi orqali ichki xotirjamlik va umid hissini saqlab qoladi.

Dinning jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyati

Din jamiyat taraqqiyotida muhim omillardan biri hisoblanadi. U insonlarning o‘zaro hamkorlikda yashashiga, jamiyatda tinchlik va totuvlikni mustahkamlashga yordam beradi. Dinning asosiy g‘oyalari insonparvarlik, adolat va tinchlikni targ‘ib qilishga qaratilgan bo‘lib, bu jamiyat rivojining muhim shartlaridan biridir.

Shuningdek, din insonlarni ma’naviy jihatdan komil bo‘lishga undaydi. Jamiyatda sog‘lom muhitni shakllantirishda diniy qadriyatlarning o‘rni beqiyosdir.

Shu bois din nafaqat shaxsning ma’naviy kamoloti, balki jamiyat barqarorligi uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, din jamiyat hayotining ajralmas qismi sifatida insonlarning ma’naviy kamolotini ta’minlashda, axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda hamda ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim o‘rin tutadi. U jamiyatda tinchlik, hamjihatlik va o‘zaro hurmat muhitini yaratishga xizmat qiladi. Shunday ekan, dinning jamiyat hayotidagi o‘rni beqiyos bo‘lib, uni chuqur o‘rganish va to‘g‘ri anglash jamiyat taraqqiyoti uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Karimov I.A. – Yuksak ma’naviyat yengilmas kuch. Toshkent, 2008.
2. Abu Nasr Forobiy – Fozil odamlar shahri. Toshkent, 1993.
3. Baxodir o’g’li, E. B. (2025, December). O‘ZBEK XALQINING AN’ANAVIY MAROSIM VA URF-ODATLARINING TARIXIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH FALSAFIY TAHLILI (QADIMGI DAVR, ISLOM DAVRI MISOLIDA). In *Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus* (Vol. 1, No. 1, pp. 20-24).
4. Imom Buxoriy – Al-Jome’ as-Sahih. Toshkent, 1997.
5. Alisher Navoiy – Mahbub ul-qulub. Toshkent, 2005.
6. Dinshunoslik asoslari. Toshkent, 2017.
7. Falsafa: qomusiy lug‘at. Toshkent, 2004.